

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10.01.2018, sp. zn. 11 Tvo 27/2017, ECLI:CZ:NS:2018:11.TVO.27.2017.1

Číslo: 27/2018

Právní věta: Soudce, který v řízení o vydání do ciziny rozhodoval v rámci předběžného šetření o předběžné vazbě vydávané osoby (§ 94 odst. 1 z. m. j. s.), není vyloučen z rozhodování o návrhu státního zástupce, zda je její vydání přípustné. Rozhodování o předběžné vazbě v řízení o vydání do ciziny nezakládá důvod vyloučení soudce ve smyslu § 30 odst. 2 tr. ř. (ani per analogiam), neboť nejde o rozhodování o vazbě obviněného v přípravném řízení a následné rozhodování o vině a trestu po předložení věci státním zástupcem soudu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 10.01.2018

Spisová značka: 11 Tvo 27/2017

Číslo rozhodnutí: 27

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Předběžná vazba, Vyloučení soudce

Předpisy: § 30 odst. 2 tr. ř.
§ 94 odst. 1 z. m. j. s.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítl stížnost Y. N. (J. A. N.) proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 11. 2017, sp. zn. 14 To 99/2017.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením ze dne 24. 11. 2017, sp. zn. 14 To 99/2017, rozhodl Vrchní soud v Praze tak, že podle § 30 odst. 1 tr. ř. soudce JUDr. K. Š. není vyloučen z vykonávání úkonů trestního řízení ve věci vydání do ciziny Y. N. (dále též jen „vyžádaný“) vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. Nt 406/2017. Z odůvodnění tohoto usnesení vyplývá, že vrchní soud neshledal žádné důvody pro vyloučení dotčeného soudce předvídané ustanovením § 30 odst. 1, 2 tr. ř.

II.

Stížnost

2. Proti tomuto usnesení podal vyžádaný prostřednictvím svého obhájce stížnost, ve které namítá, že

soudce JUDr. K. Š. rozhodoval ve věci přípustnosti vydání též o jeho stížnosti proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 12. 10. 2016, sp. zn. Nt 416/2016, kterým byl vyžádaný umístěn do předběžné vazby, dále dne 11. 9. 2017 o jeho žádosti o propuštění z předběžné vazby a též o stížnosti proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. 5. 2017, sp. zn. Nt 406/2017, pokud jím bylo rozhodnuto o přípustnosti jeho vydání do USA. Vyžádaný tak namítá, že ve věci přípustnosti jeho vydání rozhodoval soudce, který rozhodoval o předběžné vazbě, a to i v rámci předběžného šetření, přičemž v rozhodnutích o předběžné vazbě vyjádřil svůj postoj k samotné přípustnosti vydání.

3. Soudce JUDr. K. Š. rozhodoval o jeho stížnosti proti usnesení o umístění do předběžné vazby ve fázi předběžného šetření, na nějž je třeba podle znění § 94 odst. 2 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „z. m. j. s.“ nebo „zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních“), hledět jako na přípravné řízení, a rozhodování o předběžné vazbě je tak nutno považovat za rozhodování o vazbě v přípravném řízení. Z tohoto důvodu má za to, že JUDr. K. Š. je bez dalšího vyloučen z rozhodování soudu ve věci přípustnosti jeho vydání do ciziny. Současně poukazuje na skutečnost, že se soudce vyjadřoval k meritu věci také v rámci dalšího rozhodování o předběžné vazbě, což dokládá několika citacemi z usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 9. 2017, sp. zn. 14 To 99/2017, kterým bylo rozhodováno o jeho žádosti o propuštění z předběžné vazby. Vyžádaný také upozorňuje na to, že soudce předjímal obsah listin vyžádaných k doplnění extradičních materiálů. S ohledem též na tyto skutečnosti dovozuje, že soudce JUDr. K. Š. je vyloučen z rozhodování o stížnosti proti rozhodnutí o přípustnosti jeho vydání. Poukazuje rovněž na počínání dotčeného soudce u veřejného zasedání dne 24. 11. 2017, z něhož bylo zřejmé, že se nehodlá věcí blíže zabývat, vyžádanému neumožnil přípravu obhajoby, když neposkytl obhájci dostatečnou lhůtu k seznámení se s extradičními materiály, nevyhověl ani žádosti o odročení veřejného zasedání, ani návrhu na doplnění dokazování znalečným posudkem. Na základě toho dospívá k závěru, že jsou zde pochybnosti o nepodjatosti soudce JUDr. K. Š., a to jak z objektivního, tak i subjektivního hlediska, a jsou tak splněny předpoklady pro vyloučení dotčeného soudce podle § 30 odst. 1, 2 tr. ř. V závěru proto navrhuje, aby Nejvyšší soud napadené usnesení zrušil, vyslovil podjatost soudce JUDr. K. Š. a vyloučil jej z rozhodování o přípustnosti vydání vyžádaného s tím, aby věc byla projednána znovu jiným soudcem.

III.

Důvodnost stížnosti

4. Nejvyšší soud z podnětu podané stížnosti přezkoumal podle § 147 odst. 1 tr. ř. správnost napadeného výroku i řízení, které mu předcházelo, a dospěl k závěru, že stížnost není důvodná.

5. V posuzované věci Y. N. vznesl námitku podjatosti předsedy senátu Vrchního soudu v Praze JUDr. K. Š. v řízení podle § 87 a násl. z. m. j. s. o vydání jmenovaného do ciziny, přičemž řízení podle výše označeného zákona je trestním řízením ve smyslu § 12 odst. 10 tr. ř.

6. Podle § 3 odst. 1 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních se subsidiární použití trestního řádu uplatní mimo jiné tehdy, není-li tímto zákonem daná otázka upravena. Protože zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních neobsahuje vlastní úpravu vyloučení orgánů činných v trestním řízení, je třeba při posuzování této otázky vycházet z obecné úpravy § 30 tr. ř.

7. Podle § 30 odst. 1 tr. ř. je z vykonávání úkonů trestního řízení vyloučen soudce, u něhož lze mít pochybnosti, že pro poměr k projednávané věci nebo k osobám, jichž se úkon přímo dotýká, k jejich obhájcům, zákonným zástupcům a zmocněncům, nebo pro poměr k jinému orgánu činnému v trestním řízení, nemůže nestranně rozhodovat. K tomu Nejvyšší soud uvádí, že výše uváděné pochybnosti zakládající vyloučení soudce musí být založeny na reálně existujících objektivních skutečnostech, které je vyvolávají. Jinak řečeno, pochybnosti o nestrannosti soudce musí vyplývat z

faktických okolností odůvodňujících riziko jeho možného neobjektivního přístupu k věci nebo k osobám v ní vystupujícím. Pouhý subjektivní pocit soudce nebo stran, že soudce je pro podjatost vyloučen z projednávání určité trestní věci, není postačující pro posouzení otázky, zda je schopen nestranně vykonávat úkony trestního řízení, či nikoli (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 2016, sp. zn. [5 Tdo 1495/2015](#)).

8. S námitkou vyžádaného, že ve shora označeném usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 9. 2017 týkajícím se předběžné vazby dotčený soudce předem předjímá přípustnost vydání s tím, že za této situace je u něj dán poměr k věci předvídaný ustanovením § 30 odst. 1 tr. ř., se Nejvyšší soud neztotožňuje. Stěžovatelem uváděné citace totiž svědčí toliko o tom, že soudce, resp. senát vrchního soudu, jemuž předsedal, při rozhodování o předběžné vazbě se zabýval i tím, zda se ve věci nejedná o zjevnou nepřipustnost žádosti o vydání. Takový přístup je zcela v souladu s právní úpravou a zajišťuje, aby byla maximálně šetřena práva osoby, o jejíž vydání se jedná (srov. KUBÍČEK, M., POLÁK, P. Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2014, s. 324-328). Proto námitky vyžádaného ohledně vyjádření názoru senátu vrchního soudu, potažmo JUDr. K. Š., na meritum věci (tj. na otázku přípustnosti extradice Y. N.) při rozhodování o propuštění z předběžné vazby, nejsou přiléhavé. Soud se v napadeném usnesení správně vypořádal s argumenty vyžádaného stran žádosti o propuštění z předběžné vazby a jejím nahrazením písemným slibem. Citace, které ve své stížnosti označil vyžádaný jako názory na meritum věci, jsou toliko vytrženy z kontextu celého odůvodnění, když byly součástí objasnění důvodů nutnosti setrvání vyžádaného v předběžné vazbě, a nikoliv vyjádřením názoru na přípustnost či nepřipustnost vydání vyžádaného. K citaci označené písmenem a) „extradiční materiály podezření z trestné činnosti vyžádaného do značné míry dokládají“ Nejvyšší soud odkazuje na celý kontext odůvodnění na straně 2 usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 9. 2017, sp. zn. 14 To 99/2017, kde se soud zabývá též rozdílem mezi předběžnou vazbou a vazbou podle § 67 tr. ř. Vrchní soud srozumitelným a jasným způsobem připomněl, že podle § 94 odst. 2 z. m. j. s. se na předběžnou vazbu výslovně neuzije § 73c písm. a) tr. ř. ukládající povinnost vyložit v odůvodnění rozhodnutí o vazbě podle trestního řádu skutečnosti odůvodňující podezření ze spáchání trestného činu, přičemž se současně zabýval i požadavkem, aby z extradičních materiálů nebyla patrná zcela zjevná nepodložená libovůle žádajícího státu, což reflektuje požadavek na co nejširší šetření práv vyžádaného bez toho, aby docházelo k meritornímu přezkumu. Totéž platí i o namítané citaci označené písmenem b) „překážky, pro které je vydání nepřipustné zatím ze spisu dovodit nelze, a nic na tom nemění ani to, že je požadováno doplnění extradičních materiálů z USA“, jejímž prostřednictvím soud odůvodnil splnění požadavku na rozhodnutí o předběžné vazbě, a tedy omezení osobní svobody, v případě, kdy se nejedná o zcela zjevně nepřipustné vydání. Z odůvodnění usnesení především vyplývá, že tímto rozhodnutím soud nikterak nepředjímá názor ohledně přípustnosti vydání, ale toliko eliminuje zásahy do základních práv vyžádané osoby ve výjimečných případech zjevné neopodstatněnosti žádosti o vydání. Konečně pak k třetí namítané citaci c) „obsah extradičních materiálů, zaslaných z USA, je tak obsáhlý a konkrétní, že by postačoval k zatčení vyžádaného a jeho dodání k soudu ve smyslu čl. 1 Smlouvy mezi republikou Československou a Spojenými státy Severoamerickými č. 48/1926 Sb., o vzájemném vydávání zločinců“, Nejvyšší soud konstatuje, že ani tato nikterak nesvědčí o namítané podjatosti soudce, když z kontextu předcházejícího textu odůvodnění je patrné, že soud se zabývá tím, že vydání není zjevně nepřipustné, a na tomto místě pak spatřuje zesílené důvody předběžné vazby i v tom, že jsou zde dány i dostatečné podklady pro rozhodnutí o zatčení vyžádaného s odkazem na výše citovanou smlouvu. K těmto námitkám tedy Nejvyšší soud shrnuje, že jsou zcela irelevantní, když z odůvodnění usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 9. 2017, sp. zn. 14 To 99/2017, je patrné, že soud se zabýval žádostí o propuštění vyžádaného z předběžné vazby, přičemž vyložil, v čem spatřuje trvajících důvody pro jeho ponechání ve vazbě, a tyto náležitě odůvodnil při zohlednění veškerých okolností.

9. Jestliže se vyžádaný zabývá též problematikou subjektivního a objektivního aspektu hodnocení

neustrannosti soudce, pak Nejvyšší soud jím uvedené obecné závěry nikterak nezpochybňuje, avšak pro posuzovaný případ nejsou přílehavé. Uváděné usnesení Ústavního soudu ze dne 22. 8. 2011, sp. zn. [IV. ÚS 1199/11](#), tomuto závěru v této věci zcela odpovídá, jelikož zde nejsou dány žádné skutečnosti objektivně zpochybňující nezávislost soudcovského rozhodování, které mohou na základě ověřitelných skutečností legitimně svědčit o nedostatku neustrannosti soudce, jak požaduje ve shodě s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva Ústavní soud právě v citovaném usnesení.

10. Nejvyšší soud se z hlediska § 30 odst. 1 tr. ř. zabýval též další stížnostní námitkou týkající se poměru soudce JUDr. K. Š. k věci, pokud má stěžovatel za to, že pochybnost o podjatosti je patrná z jeho jednání u veřejného zasedání dne 24. 11. 2017. K tomuto lze konstatovat, že se jedná toliko o subjektivní názor vyžádaného. Okolnost, že obhájci byly doplněné extradiční materiály zaslány dva dny před konáním veřejného zasedání a že jeho žádosti o odročení veřejného zasedání nebylo vyhověno, nemohou bez dalšího zakládat pochybnost o neustrannosti soudce. Stejně tak rozhodnutí soudu o zamítnutí návrhu na doplnění dokazování opatřením znaleckého posudku nemůže samo o sobě zakládat jeho podjatost. Uváděné námitky jsou v podstatě jen vyjádřením nespokojenosti vyžádaného s průběhem řízení u stížnostního soudu.

11. Druhý okruh námitek vyžádaného se vztahuje k vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 30 odst. 2 tr. ř. Podle tohoto ustanovení z rozhodování ve věci, mimo jiných případů, je po podání obžaloby vyloučen soudce, který v projednávané věci v přípravném řízení nařídil domovní prohlídku nebo prohlídku jiných prostor a pozemků, vydal příkaz k zadržení nebo k zatčení nebo rozhodoval o vazbě.

12. Nejvyšší soud připomíná, že k naplnění některého z taxativně stanovených důvodů podjatosti podle § 30 odst. 2 tr. ř. již přímo ze zákona postačuje existence zde předpokládané skutečnosti, aniž je třeba zkoumat, zda je současně dána i pochybnost o nepodjatosti dotčeného soudce. Jedná se o ustanovení, které neustrannost soudce chrání absolutně.

13. Vyžádaný především namítal, že soudce JUDr. K. Š. je vyloučen z rozhodování o opravném prostředku proti meritornímu rozhodnutí o přípustnosti vydání do USA z toho důvodu, že rozhodoval o stížnosti proti usnesení o jeho vzetí do předběžné vazby v rámci předběžného šetření. Je toho názoru, že na danou situaci se má analogicky aplikovat ustanovení § 30 odst. 2 tr. ř. a soudce má být automaticky vyloučen z rozhodování ve věci samé (z rozhodování o přípustnosti vydání do ciziny) s tím, že předběžné šetření podle zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních je v podstatě totožné s fází přípravného řízení trestního podle trestního řádu. Nejvyšší soud této argumentaci vyžádaného nepřisvědčil.

14. Výčet případů uvedených v § 30 odst. 2 tr. ř., kdy je soudce vyloučen z rozhodování ve věci samé v řízení před soudem pro svou předchozí účast na úkonech přípravného řízení (na rozhodovací činnosti), je taxativní. Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních však v § 94 odst. 2, jehož znění se stěžovatel dovolává, pouze vymezuje, která ustanovení hlavy čtvrté oddílu prvního trestního řádu se v řízení o vydání do cizího státu při postupu ohledně předběžné vazby užijí přiměřeně s tím, že kde tato ustanovení (ale jen tato ustanovení) hovoří o přípravném řízení, rozumí se tím předběžné šetření. Je tak zřejmé, že se tím míní pouze některé případy rozhodování o vazbě v předběžném šetření, u nichž se přiměřeně aplikují ustanovení o přípravném řízení. Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních v rámci úpravy předběžného šetření v řízení o vydání do ciziny tak nestanoví použití ustanovení o přípravném řízení ve vztahu k jiným částem trestního řádu, tedy ani ve vztahu k § 30 odst. 2 tr. ř.

15. Tento závěr vyplývá zejména z odlišné povahy předběžného šetření a předběžné vazby v extradičním řízení a přípravného řízení a vazby v přípravném řízení. Předběžným šetřením (§ 92 z. m. j. s.) má být v zásadě zjištěno pouze to, zda jsou zde dány skutečnosti, které by bránily vydání

osoby do cizího státu podle § 91 odst. 1 z. m. j. s., a jeho smyslem není posouzení důvodnosti trestního stíhání vyžádané osoby, popř. obstarávání důkazů ve věci vyžádaného k posouzení jeho viny, oproti účelu přípravného řízení ve vztahu k obviněnému (srov. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 4. 1997, sp. zn. [11 To 32/97](#)). Stejně tak předběžná vazba podle § 94 odst. 1 z. m. j. s. je institutem zcela odlišným od vazby upravené v hlavě čtvrté, oddílu prvním, trestního řádu. Při rozhodování o vzetí vydávané osoby do předběžné vazby soud zkoumá jen existenci okolností odůvodňujících obavu z útěku vydávané osoby, nikoliv zda jsou zde dány předpoklady pro uvalení vazby vyžadované § 67 tr. ř. (např. požadavek, aby zjištěné skutečnosti nasvědčovaly tomu, že se stíhaný skutek stal, že má veškeré znaky trestného činu a že obviněný je důvodně podezřelý z jeho spáchání). V rámci přípravného řízení a vzetí obviněného do vazby v přípravném řízení si tak soudce rozhodující o vazbě nezbytně musí učinit předběžný úsudek o skutku a vině obviněného, proto nemůže po podání obžaloby k rozhodování o věci samé přistupovat zcela nezaujatě a nestranně, a je z tohoto důvodu vyloučen z meritorního rozhodování o vině obviněného.

16. V případě rozhodování o předběžné vazbě podle § 94 z. m. j. s. soudce takové otázky neřeší a soud se zabývá toliko tím, zda je zde dána důvodná obava z útěku vyžádané osoby. Nic tedy nebrání tomu, aby stejný soudce (stejný senát) následně přezkoumal přípustnost vydání osoby do ciziny podle § 91 odst. 1 z. m. j. s., resp. podle § 95 odst. 1 z. m. j. s. po skončení předběžného šetření rozhodl o návrhu státního zástupce o tom, zda je vydání přípustné. Proto ustanovení o vyloučení soudce podle § 30 odst. 2 tr. ř. nedopadá na případy rozhodování o vzetí vydávané osoby do předběžné vazby v rámci předběžného šetření (k tomu srov. ŠÁMAL, P. a kol., Trestní řád: Komentář. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 378, a dále DRAŠTÍK, A., FENYK, J. a kol., Trestní řád: Komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017, s. 247., a přiměřeně též č. [44/1994-I](#). Sb. rozh. tr.). Lze tak uzavřít, že soudce, který v řízení o vydání do ciziny rozhodoval v rámci předběžného šetření o předběžné vazbě vydávané osoby (§ 94 odst. 1 z. m. j. s.), není vyloučen z rozhodování o návrhu státního zástupce, zda je její vydání přípustné. Rozhodování o předběžné vazbě v řízení o vydání do ciziny nezakládá důvod vyloučení soudce ve smyslu § 30 odst. 2 tr. ř., neboť ani *per analogiam* nejde o rozhodování o vazbě obviněného v přípravném řízení.

17. Nejvyšší soud na základě výše uvedeného shledal, že v posuzovaném případě nejsou dány žádné pochybnosti o podjatosti soudce JUDr. K. Š. (jen na okraj lze podotknout, že podjatost ostatních členů senátu 14 To Vrchního soudu v Praze namítána nebyla) z důvodu jeho poměru k věci podle § 30 odst. 1 tr. ř., ani zde nejsou splněny předpoklady pro využití nástrojů absolutní ochrany nestrannosti soudce podle § 30 odst. 2 tr. ř., když na rozhodování o předběžné vazbě nelze analogicky aplikovat ustanovení § 30 odst. 2 tr. ř. o rozhodování soudce o vazbě v přípravném řízení, a tedy ani s tím související automatické vyloučení soudce rozhodujícího o předběžné vazbě z rozhodování o přípustnosti vydání vyžádané osoby do ciziny. Nejvyšší soud neshledal námitky stěžovatele proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 11. 2017, sp. zn. 14 To 99/2017, důvodnými.

18. Protože Nejvyšší soud neshledal žádné relevantní důvody pro vyloučení předsedy senátu 14 To Vrchního soudu v Praze JUDr. K. Š., nezbylo než nedůvodnou stížnost zamítnout.